

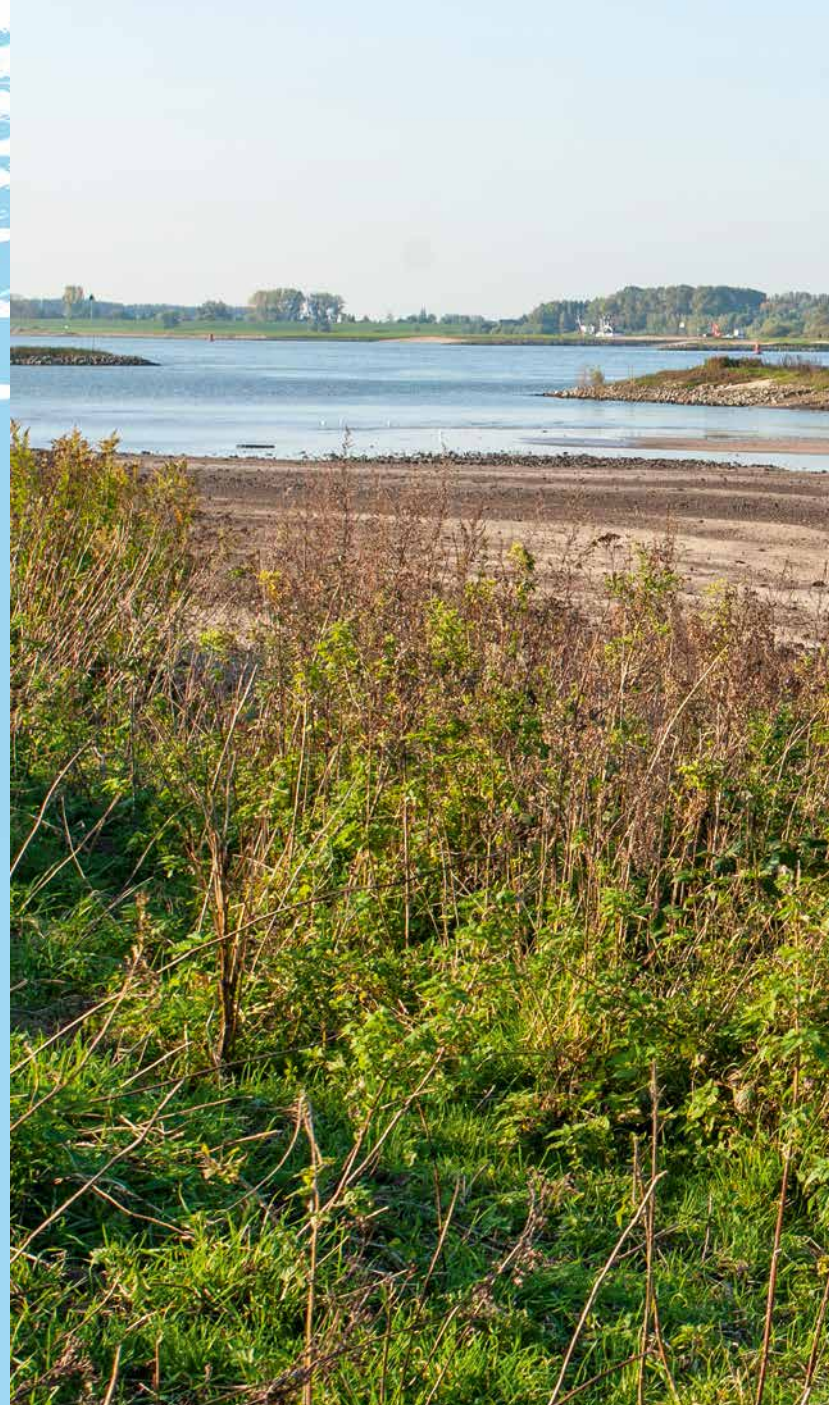
Het Rijk aan zet (om de KRW- doelen te halen)

Behalve de waterschappen, drinkwaterbedrijven, provincies, gemeenten, kennisinstituten, landbouw, industrie en natuurorganisaties heeft ook Rijkswaterstaat een verantwoordelijkheid voor het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Deze dienst zal moeten zorgen voor een goede waterkwaliteit in de rijkswateren in 2027.

tekst Geert van Duinhoven (redactie Vakblad)

foto's Hans van den Bos, Bosbeeld

> Op de website van Rijkswaterstaat staat welke maatregelen er mogelijk zijn om de rijksdoelen te halen. Dit kunnen tastbare maatregelen zijn, maar ook afspraken, staat er te lezen. Opvallend is dat het om veel fysieke maatregelen gaat die de flora en fauna een dienst bewijzen, maar slechts indirect een positieve uitwerking op de waterkwaliteit zullen hebben. Zo staat er een maatregel genoemd om nevengeulen te onderhouden, uit te diepen en aan te leggen, zodat het water blijft stromen. Nevengeulen zijn door hun variatie aan (on)diepten, stromingen, troebel en helder water vruchtbare leefgebieden voor verschillende soorten vissen en planten. En dat is dan weer goed voor de waterkwaliteit.

In het verlengde daarvan legt Rijkswaterstaat langs rivieren en meren natuurvriendelijke oevers aan door stenen en andere verhardingen te verwijderen, zodat er een beter leefgebied voor planten en dieren ontstaat. Er bestaan verschil-

lende soorten natuurvriendelijke oevers. Van een licht glooiende oever vol begroeiing tot een steile wand waarin bijvoorbeeld oeverwaluwen of ijsvogels kunnen broeden. Iets vergelijkbaars doet Rijkswaterstaat in het zoute milieu. Een aantal riviermondingen in zee is afgesloten door dammen. Hierdoor vindt er geen natuurlijke uitwisseling plaats van zoet en zout water, is het stromen van sediment (zand en slib) verstoord en is de invloed van het getij verloren gegaan. Door de aanleg van waterdoorlaten in de dammen ontstaat een brakke delta die dynamisch is vanwege de afwisseling van eb en vloed. Deze leefgebieden zijn zeer divers en trekken veel verschillende planten en dieren aan.

Vergunningen updaten

Naast het doen van fysieke aanpassingen in de watergangen is Rijkswaterstaat ook direct bezig met de waterkwaliteit. Tussen 1950 en 1990

loosden nog veel fabrieken afvalstoffen in de Europese rivieren. Een deel van die verontreiniging is via de Rijn Nederland binnengekomen. Dit slaat als vervuild slib neer op de waterbodems. Rijkswaterstaat saneert de bodems door ze uit te baggeren. Ondertussen zijn er ook nog steeds actuele lozingen van vervuild water op de rivieren. In de stroomgebiedsbeheerplannen staat welke chemische stoffen in meerdere wateren een probleem vormen en ertoe leiden dat KRW-doelen niet gehaald worden. Dit heeft geleid tot een lijst met de 42 meest urgente chemische probleemstoffen. Die lijst bestaat voornamelijk uit bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen, biociden en diergeneesmiddelen), zware metalen en industriechemicaliën. Per stof of stofgroep gaat Rijkswaterstaat een nadere analyse uitvoeren om de omvang van de emissies naar het water per bron te actualiseren en in beeld te brengen wat ze daaraan zouden kunnen doen. En dat moet

KRW: nog maar
47
maanden tot we de
waterkwaliteit op orde
moeten hebben

Nevengeulen, zoals hier in de Gamerense Waard, zijn door hun variatie aan (on)diepten, stromingen, troebel en helder water vruchtbare leefgebieden voor verschillende soorten vissen en planten. En dat is dan weer goed voor de waterkwaliteit.

gaan leiden tot mogelijke aanpassingen in de Stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027 om de KRW-doelen voor chemische stoffen zo veel mogelijk op tijd te halen.

Reëel risico

In de Stroomgebiedsbeheerplannen 2022-2027 is afgesproken om ongeveer 65 generieke (beleids)maatregelen en 1700 gebiedsgerichte maatregelen uit te voeren. De gebiedsgerichte maatregelen worden door de waterbeheerders uitgevoerd, waarvan ongeveer 150 door Rijkswaterstaat en de rest door regionale waterbeheerders. Het ziet er naar uit dat de KRW-doelen (deels) buiten bereik blijven, als nu nog de Stroomgebiedsplannen aangepast moeten worden, en vervolgens nog maatregelen genomen moeten worden in de hoop dat de waterkwaliteit erop vooruitgaat..... Ook minister Harbers van Infrastructuur en Waterstaat

bereidt de Tweede Kamer er in een brief van 19 december 2023 op voor dat de doelen voor de waterkwaliteit misschien niet haalbaar zijn binnen de gestelde termijn: 'In het dashboard is voor de gebiedsgerichte KRW-maatregelen door Rijk, provincies en waterschappen aangegeven dat 30 procent van de maatregelen een risico loopt in 2027 niet te zijn uitgevoerd. Er is dus een reëel risico dat niet alle maatregelen in december 2027 gereed zijn.

Vorbereiden op rechtszaken

Hiervoor zijn diverse redenen opgegeven door de partijen, variërend van onder meer gebrek aan draagvlak, moeizame grondverwerving en langdurige gebiedsprocessen, tot moeizame vergunningverlening vanwege stikstof, of risico's met betrekking tot capaciteit of financiering.'

In 2023 is een Impulsprogramma gestart met

allerlei acties om de uitvoering te versnellen. Onlangs werd een zevende actielijn toegevoegd met drie componenten: het voorkomen van rechtszaken, het voorbereiden op rechtszaken en het omgaan met rechtszaken. Het voorkomen van rechtszaken houdt volgens de minister in dat zo min mogelijk mensen de neiging krijgen om een rechtszaak te beginnen. Met andere woorden: zorg dat de waterkwaliteit op orde is. Maar als dat niet lukt, zullen overheden zich moeten voorbereiden op rechtszaken. En tot slot de derde component: het omgaan met rechtszaken. Dit ligt, zo schrijft de minister, bij de partijen zelf. De verschillende overheden zullen moeten bedenken hoe zij de inmiddels al aangekondigde rechtszaken zullen instappen. Dus, als Rijkswaterstaat niet op tijd de KRW-doelen haalt, kan minister Harbers of zijn opvolgers zich daar alvast op voorbereiden.<